

FSD2007

Tampereen ympäristökiistat 1996-2000

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Tampereen ympäristökiistat 1996-2000 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2018.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1 (28.9.2004).

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD2007. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Laine, Markus (Tampereen yliopisto) & Peltonen, Lasse (Teknillinen korkeakoulu):
Tampereen ympäristökiistat 1996-2000 [sähköinen tietoaineisto]. Versio 1 (2004-09-28). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD2007>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	3
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Aineistonäyte	7

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Tampereen ympäristökiistat 1996-2000

Aineiston nimi englanniksi: Environmental Disputes of Tampere 1996-2000

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1 (28.9.2004).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Laine, Markus (Tampereen yliopisto. Journalismin tutkimusyksikkö)

Peltonen, Lasse (Teknillinen korkeakoulu. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus)

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Laine, Markus (Tampereen yliopisto. Journalismin tutkimusyksikkö)

Peltonen, Lasse (Teknillinen korkeakoulu. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus)

Aineisto luovutettu arkistoon

18.8.2004

Asiasanat

aluepolitiikka; aseveliyhteistyö; Epilän voimalakiista; kaupunginhallitukset; kaupunginvaltuustot; kaupunkipolitiikka; kaupunkisuunnittelu; kunnallishallinto; kunnallispolitiikka; luonnonsuojelijat; luonnonsuojelu; luonnonsuojelujärjestöt; maisemansuojelu; miljöörakentaminen; Mälntinranta-alue; poliittinen päätöksenteko; puoluejäsenyys; puoluepolitiikka; Pyynikin moottoritiehanke; rakennussuojelu; Tampella-kiista; vesiensuojelu; Vihreät; Virastotaloliike; ympäristö; ympäristöaktivismi; ympäristöjärjestöt; ympäristökysymykset; ympäristönsuojelu; ympäristöpolitiikka; ympäristösuunnitelmat; ympäristösuunnittelu; ympäristötietoisuus

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: luonnontieteet; yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: maankäyttö, suunnittelu ja kaavoitus; ympäristönsuojelu ja ympäristöongelmat

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Yksittäiset aineistot, jotka eivät kuulu mihinkään sarjaan.

Sisällön kuvaus

Haastatteluaineisto on kerätty vuosina 1996-2000 kaupunkiympäristön politisoitumista ja ympäristöongelmien yhteiskunnallisesta muotoutumisesta kartoittavan tutkimuksen yhteydessä ja se on osa laajempaa laadullista tutkimusaineistoa. Aineiston avulla on pyritty vastaamaan kysymykseen "miten ympäristöstä tuli politiikkaa?" lähtien 1960-luvulta edeten neljä politisoitumisen vuosikymmentä eteenpäin.

Haastatteluja on tutkimusta varten tehty yhteensä 35 kappaletta. Tutkimuksen ensimmäisellä haastattelukierroksella haastateltiin kymmentä ympäristöasioiden parissa pitkään toiminutta tamperelaista. Ensimmäisten haastattelujen tehtävä oli palvella tarkemman analyysin kohteeksi valittavien merkittävien ympäristöongelmien valintaa ja aihealueen kartoitusta.

Toisen vaiheen haastattelut on ollut ensimmäisten haastattelujen pohjalta valikoituneiden avainhenkilöiden haastatteluja. Haastattelut ovat kohdistuneet valittujen viiden Tampereella merkittäväksi muodostuneen ympäristöongelman (Pyynikin moottoritiehanke, Näsijärven saastuminen, Kauppahallin virastotalokiista, Epilän voimalahankkeeseen liittynyt kiista sekä Tampellan kaavoitussopimuksen ympärillä käyty kiista) ja niihin liittyvien tapahtumien kehityskulkujen selvittämiseen. Lisäksi paikallinen hallintatapa, poliittinen kulttuuri ja ympäristöliikehännän kuvaukset olivat keskeisen huomion kohteina haastatteluissa. Haastatteluissa on pyritty paitsi selvittämään eri toimijoiden roolia tutkimuksissa viidessä kiistassa, myös näiden toimijoiden kiinnostuskohtia paikalliseen politiikkaan ja kansalaistoimintaan. Toisen vaiheen haastateltavat ovat

ympäristökiistoissa esiintyneiden ympäristöjärjestöjen tai -liikkeiden jäseniä ja lisäksi mukana on myös joitakin tamperelaisen kunnallispolitiikan pitkäaikaisia vaikuttajia.

Tällä hetkellä sähköiseen muotoon tutkimusta varten on arkistoitu 8 toisen vaiheen haastattelua ja yhdet haastattelumuistiinpanot sekä yhdet ensimmäisen vaiheen haastattelumuistiinpanot. Haastattelut ovat luonteeltaan puolistrukturoituja teemahaastatteluja, jotka painottuvat sisällöltään hieman eri tavoin kunkin haastateltavan kohdalla. Pituudeltaan haastattelut vaihtelevat 5:ä sivusta 40:n, yhteismitaltaan aineisto on 183 sivua.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi, Tampere

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Tapahtuma/prosessi/ilmiö

Perusjoukko/otos: Ympäristöasioiden parissa pitkään toimineet tamperelaiset, ympäristökiistoissa esiintyneiden ympäristöjärjestöjen tai -liikkeiden jäsenet ja tamperelaisen kunnallispolitiikan pitkäaikaiset vaikuttajat

Aineistonkeruun ajankohta: 1996 – 2000

Kerääjät: Laine, Markus (Tampereen yliopisto. Journalismin tutkimusyksikkö); Peltonen, Lasse (Teknillinen korkeakoulu. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus)

Aineistonkeruun tekniikka: Kasvokkainen haastattelu

Keruuväline tai -ohje: Haastatteluteemat tai haastattelurunko

Aineiston ajallinen kattavuus: 1960 – 2000

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: harkinnanvarainen poiminta

Aineisto on osa laajempaa laadullista tutkimusaineistoa. Haastattelut on toteutettu kahdessa vaiheessa: Toisen vaiheen haastattelut on ovat ensimmäisten haastattelujen pohjalta valikoituneiden avainhenkilöiden (ympäristöjärjestöjen tai -liikkeiden jäsenien, ympäristökiistoissa vaikuttavien henkilöiden ja tamperelaisen kunnallispolitiikan pitkäaikaisten vaikuttajien) haastatteluja. Ensimmäisten haastattelujen tehtävä oli selvittää tarkemman analyysin kohteeksi valittavien merkittävien ympäristöongelmien valintaa ja aihealueen kartoitusta.

Aineiston määrä: RTF-tiedostot, yhteensä 183 tekstisivua

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Arkistoituna on vain kymmenen 35:stä haastattelusta. Osa alkuperäisistä sähköiseen muotoon tallennetuista haastatteluista on kadonnut anastetun tietokoneen mukana.

Arkistoidut kahdeksan haastattelua on tutkimushankkeen yhteydessä litteroitu sanatarkasti elekt-

roniseen muotoon. Kahdesta haastattelusta on tehty elektroniseen muotoon haastattelumuistiinpanot, jotka on myös arkistoitu.

Julkaisut

Laine, Markus (2003). Taistelu Tampereen kasvoista - kaupungin habituksen muutos. *Tiede ja edistys: monitieteinen aikakauslehti*, 28 (4), 302-313.

Laine, Markus & Peltonen Lasse (1997). Paikallisten ympäristöongelmien politisoituminen: ympäristökysymys ja aseveliakseli Tampereella. *Tiede ja edistys: monitieteinen aikakauslehti*, 22(3), 10-223.

Laine, Markus & Peltonen Lasse (1997). Ympäristökysymys ja aseveliakseli: ympäristökysymysten muotoutuminen paikallisissa määrittelykamppailuissa Tampereella vuosina 1959-1984. Tampere: Tampereen yliopisto. Ympäristöpolitiikan pro gradu-tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto. sosiaalipolitiikan pro gradu-tutkielma.

Laine, Markus & Peltonen Lasse (1999). Ympäristökysymys paikallisen hallintatavan haasteena: ympäristöongelmien politisoituminen Tampereella vuosina 1959-1984. Tampere: Tampereen yliopisto. Ympäristöpolitiikan lisensiaatintyö.

Laine, Markus & Peltonen Lasse (2000). Sodasta politiikkaan: Tampereen aseveliakseli ja paikallisen hallintatavan sukupolviulottuvuus. *Sosiologia*, 37(4), 306-320.

Laine, Markus & Peltonen Lasse (2003). Ympäristökysymys ja aseveliakseli: ympäristön politisoituminen Tampereella vuosina 1959-1995. Tampere: Tampere University Press. Saatavissa myös sähköisenä: <http://acta.uta.fi/pdf/951-44-5657-2.pdf> [viitattu 23.9.2004].

Laine, Markus & Peltonen Lasse & Haila Yrjö (1996). Kuntien ympäristötoimen asema valtakunnallisessa ympäristöpolitiikassa. *Kunnallistieteellinen aikakauskirja*, 24(4), 369-379.

Laine, Markus & Ulvila, Marko (1998). Myndigheterna tog över medborgarorganisationernas projekt: Tammerfors 21 är död - leve Tammerfors 21. *Finlands natur* 57(5), 12.

Peltonen, Lasse (1998). Jälleenrakentaminen ei lopu koskaan. *Ydin: rauhanpoliittinen aikakauslehti* 32(5), 11-14.

Peltonen, Lasse (2000). Alamaisia, asiakkaita, asukkaita ja muita osallisia. Tampereen seudun luonto; 2, 10-11.

Peltonen, Lasse (2002). "Sotkuinen demokratia" ja Tampere-foorumi - talkootoimintaa julkisen tilan puolesta. *Kunnallistieteellinen aikakauskirja* 30(2), 168-183.

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD2007>

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.

Liite A

Aineistonäyte

FSD2007 TAMPEREEN YMPÄRISTÖKIISTAT 1996-2000

FSD2007 ENVIRONMENTAL DISPUTES OF TAMPERE 1996-2000

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

LP: Onks se mites tota, vihreethän tuli 80-luvun siinä puolivälissä tota valtuustoon, niin tota minkälaisina heidät miellettiin silloin ja voitko sitä vähän vertailla, että miten se on kehittynyt tää suhde vihreisiin?

SS: Tää on subjektiivinen näkemys nyt sitten, mutta tota mä konkretisoin sen esimerkin kautta. Silloin kun vihreet ensimmäistä kertaa tuli valtuustoon, niin nimenkin voi sanoa, niin Jouko Havu ja kukahan piru hänen kaverinaan olikaan, en muista, marssi sitten tonne silloiseen mun työhuoneeseen ja ilmoitti, että me haluamme sitä ja tätä ja haluamme, että olemme tältä pohjalta yhteistyössä. Ja se ois tietysti merkinnyt sitten sitä, että me oltais jouduttu Kokoomuksen kanssa näitä suhteita vähän repimään ja mä totesin, että näihin ehtoihin ei oikein voida suostua. Että katsellaan nyt vähän aikaa, että miltä tuo teidän porukka alkaa näyttää. Ja kyllähän siellä tietysti semmosia vahvoja persoonia oli § Satu Hassi ja Jouko Havu, jotka nyt molemmat ovat jäämässä pois. Oikeastaan vois sanoa, että silloiset vihreät niin hehän olivat aika lailla idealisteja ja katsoivat asioita siltä pohjalta, että he eivät ole puolue, he ovat tämmönen löyhä yhteenliittymä, jossa ihmisillä on nimenomaan tietyt periaatteet, lähtökohdat, joiden mukaan toimitaan ja mitään sitoumuksia ja ryhmäpäätöksiä ei tehdä. Ja tää oli yks asia, josta mä silloin Jokelle huomautin, etä tääkin saisi olla kunnossa, jotta teihin vois luottaa. Ja yks peruslähtökohta on se, että jos neuvotellaan jonkun kanssa ja jos joku neuvottelutulos saavutetaan, niin sen takana sitten ollaan.

ML & LP: Hm.

SS: Jos ei tämmöstä sitoumusta saada, niin ei mun nähdäkseni voida sitten lähteä tiiviimpään yhteistyöhön ainakaan. Se on sitten tapaus tapaukselta ja siinä tulee herkästi sitten just tämmönen poliittisen halvan kaupan maku ainakin meikäläiselle.

ML: Hm.

SS: Ja on esteenä aivan taatusti sitten tämmöselle pitkäjänteiselle kehittämislle.

ML: Joo.

SS: Mutta nyt sitten...

LP: Onks se muuttunu tää?

SS: Nyt sitten kun katsotaan tätä vihreitten ryhmää eteenpäin, että miten se on muuttunut sen jälkeen kun siitä tuli puolue, niin kyllä se jollakin lailla järkevöityi ainakin mun mielestä se heidän hommansa. Nyt tietysti on kiva nähdä, että mitä vihreille käy, kun on jääny näitä vahvoja, näkyviä persoonia pois. Kestääkö se sitä henkilömenetystä, epäilen että ei. Mutta joka tapauksessa ilmeisesti tulee olemaan jonkunlainen ryhmä Tampereen kaupunginvaltuustossa vastakin ja kyllähän viime aikoina on pystytty tekemään vihreitten ryhmänkin kanssa sellasia sopimuksia, jotka nyt on pitäny. Ja tää viimeinen meneillään oleva valtuustokausi on malliesimerkki siitä ryhmästä 40, jossa tehtiin selvä sopimus siitä, että tietyt paikat lautakunnissa jaetaan, lautakunnissa ja muissa elimissä, jaetaan tietyllä tavoin.

ML: Hm.

SS: Ja sillin vihreät ensimmäisen kerran selvästi osoittivat, että he haluavat jonkunlaista sitoutu..., haluavat sitoutua jollakin lailla ja he ovat pitäneet myös siitä sitoumuksestaan kiinni, minkä ovat tehneet.

ML: Joo.

SS: eli luotettavuus on selvästi kasvanut aikasempaan verrattuna.

ML: Just. Tuleeks tää Ryhmä 40 siis siitä, että siinä 40 tavallaan...

SS: Valtuutettua.

ML: ...valtuutettua.

SS: Demarit, Vasemmistoliitto, vihreät, Tapu.

ML: Just.

SS: Oliko siinä muita? Siinä ne tais olla.

ML: Just. Kokoomus on tän sitten §...

